

JUTURAAMAT

Nr. 50

„RAHVALEHE“ makseta kaasanne.

28. aprillil 1932.

KREMLI DÖGENIK

SVEN ADELONI ROMAAN.

20

Tol ajal olin ma küsitlenud tema osavõtetu neist sejust, nagu täiskasvanu vaatab lapse mängule. Aga nüüd... mulle torkas äkki uus mõte pähe. Kui ma nüüd lähi akna sinise tungiksin ja äkki istangu ajal end paljastaksin — Vera peaks mind muudugi vaimuks ja, — astusin tahtmata samm majale lähemale. Aga sealmas jäin ma seisama.

Mind valdas jälle teine mõte.

Kuidas julgus Vera otsida lähendust vaimudega, kui ta süüdlane oli?

Ma seisatasin hetke ja kaalusin.

Et Vera seda uskus, et sarnote vaimud meie seas ringi käivad, sellele ei kaabelnud ma sekunditki. Ma olin liiga sageli näinud, kuidas need asjad teda mõjutasid, mida paljud, nende seas ka mina, nimetasid chausuks. Kuid tema võttis need istangud õitsõiselt.

Aga kas ei pidanud ta nüüd kartma süüguist koovõlbitmist?

Ma tundsin, et olin ise nii palju Vera ees. Ole pead mürdnud, et mu mõtted ringi käivad. Pidin otsima kedagi inimest ning paluma sellelt abt, kes kogu seda asja kalnemiste silmadega pealt vaatab. Mees, kellel see juht ei puutu isiklikult, võiks arutada küsimust asjalikumalt kui mina.

Pool tundi hiljem olin ma kutsunud kapten Jerovitki endale aeltil. Tahtsin usaldada selle saladuse ainult temale, mitte ta abikaasale.

Otsustame tema hõlalt läheduses väikese kohviku, kus teatasin talle viimaste nädelate sündmustest.

Jutustasin, mida ma kõige enam teada saanud, kuidas ma Marusja ja Harõlabõto vahel kõnelemissa viija kutsunud, ja mida ma sellest vaatanud.

Sile rääkisin ma oma katkest kokku maad Veraga ja tunnistasin talle oma avameelset, et vahet ainult olukord, mille tõttu ma ei pääsenud tema jutule, takistas tol õhtul verevalamist. Lõppeks ütlesin talle veel, et ma hoolimata kõigest, astiski loodari, et Vera süüta, ja et ma selles asjas enam sõidet õlevaadet ei saa ning palun tungivalt sõbra head nõu.

„Ta on siiski sõber!“ hüüds Jerovitki oma sõbrat.

LIS

Mitte põrnugi ilmet muutmata kunise kapten Jarovitski peast. Kes riigipöörde ajal Venemaal elas, on nii palju läbi teinud, et teda miki enam ei hämmasta. Täpselt sama rahu oli ootunud kapten Jarovitski, kui seltsie kaalul tema ning ta abikaasa edu. Olin õppinud hindama tema käinud ning vanakamala otsekoosuse.

Kui ma väiksin, raputas kapten Jarovitski pead. „Ma ei tea veel küllalt, et moodustada endale kindlat arvamust,” ütles ta. „Te jutustate mulle ainult, mis nüüd Pariisis sündis. Ma mäletan, et te meie ühise põgenemisel Venemaalt midagi kõneleste oma aretoerimistest. Aga ma olen sellest palju unustanud. Jutustage mulle veel kord nii täpselt, kui võimalik kõik, mis sündis kümne aasta eest Venes. Isegi väike peisari võib olla teinekord suure tähtsusega.”

Kapten Jarovitski oli õigus. Kui ma ootasin taht uue, pidin koostama kõigist peenestusest.

Kui ma valmis olin, istus ta tükk seega tummalt ning täheleandis ühe klaasi konjakit teise kõrval. Lõppoke kaebatas ta valkuse. „Kõige enam paneb mind mõtlema teie emale saadetud nimeta kiri, milles teatatakse Vera surmast. Ma ei tea, et keegi tahaks teie kirjutatud seda kirja.”

„Aga miks parast ütles Varag: „Jah, ta lasi maha ja nimelt minu hääl!”

„Sel ei pruugi olla mingit tähtsust. See võis olla vaid tigeuduse heidud. Ma tean, kui Varag rääkis teie, ehaadepõhku kättemõist tahtis anda teile jumalagaajaks vabuse pusehoobi.”

„Aga kui seda kirja ei saadetud tahkuat, kes võis siis teatada minu emale Vera surmast?”

Jarovitski kaalus hoiduda mulle otse vastamast.

Ta ei vastanud kõbe, aga ma arvasin tema mõtteid. „Kes arvate, et Vera teie saatis kirja oma surmatõetega ühine emale?” küsisin ma. „Kes arvate, et te seega tahtis purustada enda taga kõik sõnad?”

Jarovitski raputas pead. „MÄ pole suud veel mingile kindlale seletavrale”, ütles ta. „Peale selle pole otsustav kiri Vera surma üle, vaid teie ülevõtte, mis saadetis teie juurde laastud. Otsustav küsimus on äärmiselt: kuidas võis teie haardud pilt, kuidas võis ülevõtte, mida teie abikaasa kandis alati medaljongi rinnal, saaduda sellesse kirja, milles anti valitust teie surma kohta? Kuidas sai see ülevõtte üldse kapellist välja? See on väga tõus, ja atnuke, kes suudab vastata sellele küsimusele, on proua Vera ise. Ma tean teile ettepaneku, et lähen teie isa hõnne külastama ning pärip see, mis kui teie.”

Kapteni ettepanek ei meeldinud mulle põrnugi. „Niiaruga külastamine alius tulemas võiks olla see, et Vera king Grossov kuulavad minu eluvõimleest”, vastasin sõnult. „Ja siis jutustavad nad mingi loo, millega endid kaata.”

Jarovitski naeratas ming raputas pead. „Ma ei mõtleit teeta proua Verale midagi teist”, ütles ta. „Ma ei taha isegi nimetada oma õiget nima, vaid jutustan, et olen kuulnud juhtumist tema viibimisest Pariisis. Ma ütlen, et olin istunud riigipöörde ajal tema mehega koos Butürka vanglas. Ma jutustan, et ta vangis olles alati oma näoldest kõnelenud ja et ma seepärast oma kõnnetava, pean teda üles otuda ja rääkida oma sõbra viimsetest päevadest. Selles pole ju midagi kahtlast, eks ole? Ja kui me olime hakanud vahetama mälestest teist päevist, pole sugugi nii raake üht kui teist teada saada. Võib-olla kõneleb proua Vera mulle isegi asjust, mis heidavad vägüat medaljongiat võetud pildile. On ta sõutu, et karda ta midugi kõneleda minuvikust. On ta aga sõnõttone, peab ta olema loomusunnil varul. Ma lähen ülesti erapooletult sellesse majja, ja kui ma seal lahtun, on mul vähest loo kohta selgemad vastad.”

Ettepanek ei meeldinud mulle ka nüüd veel päris hästi, aga ma ei teadnud ise ka paremat pakkumist ning ometi valisin ma lahendust. Nii siis läksin ma Jarovitski soovil.

Veetain magamata 56 ja järgmine päev näis mulle ääretult pikk. Ma istusin oma hotellitoas ning ootasin kaptenit. Kella ühe paiku koputas ta lõppeks uksele ja astus sisse.

Skrades võidurõõmust viipas ta mulle vastu. „Ta on sõdu”, hüüdis ta ja jatkas summutatud häälega: „Grossov on tänaanud Verat ja ka teid. Tema on see, kes saatis teie emale vale teate Vera surmast. Ülevõtte, mis lebas kirjas, oli te saanud teie abikaasalt. Aga sellegipärast on Vera sõntu!”

28

Tõde.

Kapten Jarovitski jutustas mulle nüüd hakku võttes oma kõnelusest Veraga. Kui ma kõik lõpuni kuulnud, teadsin, et Vera oli sõntu. Näha end kraantuna selle poolt, kes sulle kõikidest kõige armsam, on lõpuste valge. Saatus oli meid lahutanud ja Vera oli mulle võõraks jäänud. Aga mu sooviga õnnelikum seg kunias talle. Olin annud talle kõige parema, mis peitus minu. Seepärast oli kahtlus Vera vastu täiestiõnneks lõppu ma ootama.

